

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande om Arbetsmarknadsdepartementets promemoria:

” Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga” A2016/01307/I

Laxå kommun önskar avge följande synpunkter på förslaget:

Sammanfattning

Laxå kommun instämmer i den delen att det nuvarande ersättningssystemet är alltför komplext och skapar ett omfattande administrativt arbete. Däremot är föreslagna ersättningsnivåer alltför låga i förhållande till kommunens kostnader.

Vidare anser Laxå kommun att en omarbetning av boendeformen HVB till en annan boendeform i grunder är rätt men att förslaget vida underskattar ungdomarnas behov av vuxenstöd. Därför vill Laxå kommun se en differentiering av stödboendet till tre olika nivåer.

1. Stödboende med tillgång till aktiv personal dygnet runt som ersätter det idag frekvent använda HVB-boendet.
2. Stödboende där personal finns tillgänglig den största delen av dygnet i boendets lokaler som på ett internatboende
3. Stödboende där personal finns tillgänglig för stöd under vissa tider, vilket vi i Laxå benämner utslussboende

Sammantaget vill Laxå kommun därför se en omarbetning av begreppet stödboende till tre olika nivåer samtidigt som tidpunkten för ikraftträdande måste skjutas fram och övergångsbestämmelser måste beskrivas närmare. Med nuvarande utformning av förslaget riskerar många ensamkommande barn och ungdomar att inte få sina behov tillgodosedda och för Laxå kommun kommer en avsevärd egenfinansiering att bli följden. En finansiering som kommunen idag saknar ekonomiskt utrymme för.

Avsnitt 3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Laxå kommun har under flera år haft ett mycket omfattande mottagande av ensamkommande barn och ungdomar. Utöver de som anvisats till Laxå kommun finns inom kommunen en rad placeringar hos privata entreprenörer som påverkar kommunen i en hög grad. Vi har som kommun löst uppdraget på ett bra sätt, trots

volymen av ensamkommande barn och ungdomar, där vårt mottagande vida överskridit det fördelningstal som nuvarande modell bygger på. Den organisation vi har byggt upp fungerar idag väl. Den uppgift som kommunen tagit på sig i mottagandet har även uppskattats av staten och medfört ett tillkommande ekonomiskt stöd av staten. Inte minst i ändringsbudgeten hösten 2015. Vi kan fortfarande fylla en viktig funktion för mottagande av ensamkommande barn och ungdomar i Laxå kommun under förutsättning att ersättningsnivån medger att vi har en god bemanning på våra boenden dygnet runt. Detta oaktat om benämningen kommer att bli stödboende eller inte. Beträffande schablonersättningen på 500 000 kronor som även fortsättningsvis föreslås betalas ut, ser vi positivt på detta. Den är viktig som en grundplåt i vårt mottagande. Den rörliga ersättningen, som föreslås kring 7 dagars ersättning för tom platser, upplever vi som mycket otydligt formulerat och behöver tydliggöras för att kommunen ska kunna ta ställning till om det är tillräckligt för att kunna ha någon form av beredskap.

Avsnitt 3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Den föreslagna schablonen på 52 000 kronor per asylsökande ensamkommande barn som tas emot i anvisningskommunen är alldeles för låg. Många av de ensamkommande barnen och ungdomarna har ett behov av kontakt med en socialsekreterare för att bearbeta traumatiska upplevelser från sitt tidigare liv, men, även för att kunna komma fram till eventuella individuella stöd. Ett stöd som inte så sällan innebär omfattande insatser för ungdomarnas fortsatta utveckling i förberedelsen inför ett självständigt liv som vuxna. Utöver detta finns det redan idag en press inom socialtjänsten att handlägga ordinarie ärenden så snabbt som möjligt och det finns risk att uppföljningar inte görs i den omfattning som behövs utifrån barnet, eller ungdomens mående. Det är direkt felaktigt, enligt vår mening, att det ska införas ett kostnadstak på varje ensamkommande barns handläggning då det inte finns på övriga barn.

Den föreslagna schablonersättningen täcker inte ens socialtjänstens kostnader för utredning och arvode för god man. Då den även är tänkt att täcka exempelvis kostnader för tolk, transporter, med mera, ligger den föreslagna ersättningsnivån uppskattningsvis på högst på 50 % av den kostnad som i själva verket kommer att uppstå. Det innebär att kommunen kommer att få täcka den mellanskillnad med kommunala medel. Något Laxå kommun motsätter sig.

Avsnitt 3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Att gruppen ungdomar mellan 16-17 år är stor finner säkert sin riktighet men att därefter dra slutsatsen att dessa ungdomar sannolikt kommer att placera i det i utredningen förslagna stödboendet är en helt felaktig uppfattning.

På våra boenden behövs en närvaro av personal dygnet runt. Många av våra ungdomar bär på traumatiska upplevelser som dyker upp under hela dygnet. Inte minst under natten. En annan anledning till den ständiga vuxennärvaron är att de nödvändiga regelverk – ordningsregler – som finns för våra ungdomar kräver en ständig kontroll och ständig förhandling. Det innebär att vi inte kan ha en ”fri” trafik av andra ungdomar och vuxna på boendet. Vi måste ge nödvändigt skydd till många av ungdomarna.

En observation vi gjort är att det flera gånger uppmärksammats drogmissbruk bland våra ungdomar samt deras vänner. Vi har under de senaste åren åtskilliga testresultat där vi har testat ungdomarna positivt på både haschpreparat och amfetamin. Att vi lyckats begränsa detta vill vi tillskriva den nödvändiga tillsynen av personal dygnet runt. Släpper vi på detta kommer vi att få ett stödboende i internatform där vi både riskerar omfattande drogmissbruk och kriminalitet av olika slag.

Att just regelverket runt HVB-hem tas bort är bra. Men, vi måste ändå skydda och hantera ungdomarna med respekt. Därför ser vi att det behövs tre nivåer av stödboende.

- 1 Stödboende med tillgång till aktiv personal dygnet runt som ersätter det idag frekvent använda HVB-boendet.
- 2 Stödboende där personal finns tillgänglig den största delen av dygnet i boendets lokaler som på ett internatboende.
- 3 Stödboende där personal finns tillgänglig för stöd under vissa tider, vilket vi i Laxå benämner utslussboende.

1 Ersättningen för nivå 1 kan möjligen reduceras till 1650-1700 kr per dygn, men absolut inte lägre.

2 Ersättningen för nivå 2 kan ligga på föreslagna 1350 kr per dygn.

3 Ersättningen för nivå 3 kan ligga på föreslagna 750 kr per dygn.

Avsnitt 3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år

Redan idag för vi vanligtvis över ungdomar som fyller 18 år till migrationsverkets anläggningar. Däremot måste det i förslaget klaras ut vad begreppet motsvarande vårdbehov och vad det närmare innebär innan vi kan ha en synpunkt på just denna formulering i förslaget.

Avsnitt 3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Tveksamt om förslaget gällande en lägre schablonersättning till denna målgrupp kan styras helt efter ålder då det är många i gruppen ensamkommande unga mellan 18-20 år som inte klara den typ av självständigt boende som eftersträvas i förslaget. Det är fler unga än barn som klarar det självständiga boendet men inte i den omfattning som förslaget antyder och anger i de räkneexempel som används i förslaget. En kommuns utredning och bedömning måste utgå från den enskilde individens behov och inte bara ålder.

Men, i de flesta fall kan ungdomar som vistats i våra boenden gå vidare runt tidpunkten för 18 år till en lägre ”omsorgsnivå” med tillgång till stöd från personal under vissa tider, vilket vi i Laxå kommun benämner utslussboende.

Det måste ändå tilläggas att vissa ungdomar idag inte är färdiga att gå vidare till ett utslussboende ens när man fyllt 18 år. Det kan vara brister i ADL eller psykiska problem som gör att man inte är mogen för detta steg. Det kan även finnas individuella skyddsskäl till att stanna kvar i ett boende med personal dygnet runt. Det är också viktigt att det är tydligt vilka krav som måste vara uppfyllda för att ungdomarna ska kunna erhålla CSN-bidrag.

Det är även viktigt att det blir tydligt vad som gäller vid familjeåterförening. I förslaget står ”när den unges föräldrar anländer till Sverige”. Det som också krävs när föräldrar anlärt till Sverige är att de har förutsättningar att ta hand om barnet och faktiskt gör det. Kommunen kan redan nu se fall där så inte är fallet.

Avsnitt 3.7 Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i en annan kommun än anvisningskommunen

Laxå kommun anser i likhet med intentionen i skrivningen att det vid placeringar av barn och ungdomar i annan kommun än anvisningskommunen ska utgå kompensation för vistelsekommunens samtliga tillkommande kostnader. Vi hoppas att denna utredning snabbt kommer fram till ett konkret resultat och att det tydligt framgår hur ansvarsfördelningen och ersättningarna ska fördelas. Laxå kommun önskar även tillföra att denna förändring även ska tillämpas för de barn och ungdomar som redan placerats i Laxå av andra anvisningskommuner. Vi har idag 75 barn och ungdomar som placerats här av några av våra grannkommuner, vilket motsvarar det antal som vi själva har ansvaret för.

Avsnitt 3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Precis som i avsnitt 3.5 behöver det förtydligas vad ”motsvarande vårdbehov” enligt SoL innebär.

Det behöver även tydligare beskrivas hur faktiska kostnader förhåller sig till utbetalda schabloner. Det är inte möjligt att en utbetald schablon ska kunna helt ersätta

återsökningar för faktiska kostnader. Det borde istället vara så att den faktiska kostnaden betalas ut och eventuell utbetald schablon dras av från den faktiska kostnaden.

Förslagen schablon upplevs av Laxå kommun som otillräcklig för att finansiera den kostnad många gånger uppkommer denna typ av placering.

Avsnitt 3.9 Ikraftträdande m.m.

Kommunerna måste få tid på sig att ställa om i sin planering för ett gott fortsatt mottagande av ensamkommande barn och ungdomar. Det är fullkomligt orimligt att förslaget skulle genomföras redan 2017-01-01 med tanke på alla otydligheter som måste redas ut.

Bo Rudolfsson,
Kommunstyrelsens ordförande
Laxå kommun